

ὁποῖον θέτουσιν ἰσχύοντα οὐ μόνον ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἀκόμῃ τῶν Θεῶν· «ἡγοῦμεθα τό τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπαιον τε σαφῶς διὰ παντός ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας, οὐ ἂν κρατῇ, ἄρχειν»¹. Μετὰ τὴν τοιαύτην φθορὰν καὶ παράτολμον ἀθέτησιν καὶ τῆς φιλανθρωπίας θεωροῦντες πλέον οἱ Μήλιοι ματαιοπονίαν νὰ ἐξακολουθήσωσι πᾶσαν ἐπὶ τοῦ δικαίου συζήτησιν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ συμψέροντος ἐλπίζουσι τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ὅπως ἐννοοῦσιν αὐτοὶ οἱ Μήλιοι, δὲν πληροῖ τὴν ἀπλήρωτον ἀρχομανίαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἀρκοῦνται μόνον νὰ συστησώσιν εἰς τοὺς νησιώτας τὴν εἰρηνικὴν προσχώρησιν ἐπ' ἀγαθῷ ἀμφοτέρων ἐπιχρυσάωνντες οὕτω τὸ πικρότατον καταπότιον, ὅπερ ἔμελλον νὰ ποτίσωσιν αὐτούς. Τότε πλέον αἰσχυνόμενοι οἱ Μήλιοι νὰ ἔρπωσιν ὡς σκῶλῃκες ὑπὸ τοὺς ἀλαζόνας πόδας τῶν Ἀθηναίων, τοὺς καταπατήσαντας ἀναιδῶς πᾶν δίκαιον αὐτῶν, λέγουσι φανερά ὅτι, περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν προκειμένου, ἐννοοῦσι νὰ ὑποστηρίξωσιν αὐτὴν ἀντὶ πάσης θυσίας ἐλπίζοντες ἅψ' ἐνὸς εἰς τὴν θεῖαν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν «ὅτι ὅσοι πρὸς οὐ δίκαιους ἴστανται»² καὶ πεποιθότες ἅψ' ἐτέρου ὅτι τὰς ἀραιὰς αὐτῶν τάξεις θὰ πληρώσῃ ἡ πρόθυμος τῶν συμμάχων βοήθεια.

Ἐνεκα τῆς τοιαύτης ἀγερῶχου ἀπαντήσεως τῶν Μηλίων ἐρεθισθέντες οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ τινὰς συμβουλὰς πάντοτε περὶ ὑποταγῆς, προβαίνουσιν εἰς τὴν βίᾳ ἄλωσιν τῆς νήσου, ἀποσφάξαντες τοὺς μὲν τῶν κατοίκων, ἄλλους δὲ ἀποίκους ἐξαποστείλαντες.

Τὸ ὀλίγα ταῦτα, ἀποτελοῦντα τὸν πυρῆνα τῶν ἐν τῷ ἐξονομασθέντι διαλόγῳ ἀναπτυσσόμενων ἰδεῶν, ἐθεωρήσαμεν ἀπολύτως ἀναγκαῖα διὰ τὰ περαιτέρω, ἀφίνοντες πᾶσαν λεπτομέρειαν εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ βουλομένου μελέτην ἐπὶ αὐτοῦ τοῦτου τοῦ διαλόγου. Οὕτω λοιπὸν ἐφοδιασθέντες ὅπως δὴποτε, ἄς παρακολουθήσωμεν τὰς σκέψεις καὶ ἐπικρίσεις τοῦ δριμυτάτου τοῦ Θουκυδίδου Ἀλικαρνασσεὺς ἐπικριτοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν εἶναι ποσῶς ἄγνωστον εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

Ὁ Διονύσιος ἐπικρίνων τὸν Θουκυδίδην ἐν τῷ περιωνύμῳ τῶν Ἀθηναίων καὶ Μηλίων διαλόγῳ ἐκτός τῶν ἄλλων γλωσσικῶν ἀμαρτημάτων, τὰ ὁποῖα πατηρεῖ ἐν αὐτῷ, εὐρίσκει ὅτι τόσῳ οἱ νόμοι, οἵτινες εἰσάγονται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἶνε ὅλως ἀνάξιοι τῆς πόλεως τοῦ Περικλέους, ὅσῳ καὶ αἱ ἰδέαι καθόλου, τὰς ὁποίας οὗτοι ὑποστηρίζουσιν εἶνε λίαν ὑπερβολικαί, εἶνε τόσον ὥμαι καὶ ἀπάνθρωποι, ὥστε διακηρύττει ὅτι οὐδαμῶς πρέπει νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος. Ὁ Θουκυδίδης, διατείνεται ὁ ἐπικριτής, κινούμενος ἐξ ἀτομικῶν λόγων κατὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ διὰ τὴν ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν ἐξορίαν αὐτοῦ, συνθέτει τὸν διάλογον τοῦτον καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἐμβάλλει εἰς τὸ στόμα τῶν Ἀθηναίων ὅλως ἀναξίως λίαν ἀπρεπῆ ῥήματα καὶ ἀκόσμους σκέψεις. Καὶ πραγματικῶς ἐν λίαν περιορισμένῃ καὶ μονομερεῖ ἐξετάσει τοῦ πράγματος ὁ Διονύσιος κα-

ταντῇ εἰς τὸ ἐξῆς παράδοξον καὶ ἥκιστα ὀρθὸν συμπέρασμα· «Οὔτε πρὸς τὰ πράγματα καὶ τοὺς χρόνους, οὔτε πρὸς τὰ πνεύματα καὶ τὰ ἦθη τῶν προσώπων προσήρμοσε τὸν διάλογον· διότι δὲν πρέπει οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν βίαν καὶ τὸ ἀδίκον καὶ ἐνῷ τόσα ἐνδοξα ἔπραξαν νὰ φαίνωνται κατώτεροι τῶν Μηλίων, οἵτινες οὐδὲν ἄξιον μνείας κατάρθωσαν». Διὰ τούτου προφανῶς ὁ Διονύσιος καταφαίνεται ὑποστηρίζων ὅτι τοιαῦτα ταπεινὰ ἰδέαι, οἵαι αἱ ἐν τῷ διαλόγῳ ἀναπτυσσόμεναι, δὲν ὑπηρετοῦντο τότε, οὔτε ὑπὸ τῆς σοδαρότητος καὶ τῆς ἀληθοῦς ἀναμετρήσεως τῶν πραγμάτων, οὔτε ἐκ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ταῦτα ἐλάμβανον χώραν δικαιολογοῦνται, ἀλλ' ἀκόμῃ προσκρούουσι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πνεύματα καὶ τὰ ἦθη τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν διάλογον προσώπων. Ἴδωμεν.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἐν Παρχμυθίᾳ.

MIX. I. ZIAKAS.

ΜΙΑ ΝΥΞ ΕΝ Τῇ ΙΟΥΔΑΙΑΙ.

Νύξ ἡρεμος ἐν τῷ ὑπὸ περισυλλογῆς κατεχομένῳ σύμπαντι, νύξ τῆς Ἰουδαίας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀφελούς εἰσέτι πίστεως καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀλησιμονήτου λόγου τῶν προφητῶν εἰς τὸ μυστηριώδες μέλλον προεκτεινομένων ἐλπίδων. Νύξ νήνεμος καὶ γαλινναία, ἀποτελουμένη ἐκ τῆς τῶν πάντων ἡρεμίας! Ἐν τῷ ἀκινήτῳ ἀέρι οἱ ἀστέρες δὲν ἐλαμπύριζον, ὥσθι δάκρυα φωτὸς εἶχον καταρρεύσει ἐπὶ τῶν ἀθανάτων αὐτῶν ὀφθαλμῶν, φαίνόμενοι μᾶλλον ὡς εὐρεῖς χρυσοῖ ἥλοι ὑποστηρίζοντες κυανοῦν σκοτεινὸν θόλον ὑπεράνω τοῦ εἰς διωπηρὰν προσευχὴν βεδυθισμένου κόσμου. Μόνον δὲ ἐκ τῶν μακρόθεν ἐν τῇ σκιᾷ διαφαινομένων καπνοδόχων ἀνήρχοντο εἰς τὸν αἶθριον αἰθέρα στρόβιλοι καπνοῦ, ὥσθι σύμπασα ἡ γῆ ἀπετέλει ἀπέραντον θυμιατήριον, τὰ δὲ ψῦλλα τῶν συκομορεῶν ἐκινεῖτο ὑπὸ ἡδέως ἀρμονικῆς αὔρας, ἐπιτριπτούσης ἄρρητον δρόσον ἐπὶ τῶν καταπεπονημένων ὄντων. Τὸ ἔδαφος ἦν εἰσέτι ὑπόθερμον ἐκ τῆς θερμότητος τῆς ἡμέρας, εὐωδιαὶ δ' ἀνεδίδοντο ἐξ αὐτοῦ βραδέως, εὐωδιαί, ἐν αἷς περιείχοντο αἱ ψυχαὶ τῶν μεμαραμένων ἀνθρώπων.

Ἀμφοτέροι ἐκαθέσθονσαν πλῆσιον πηγῆς τινος καὶ ἐκκλαιο ἐν τῇ τὰ πάντα κατεχούσῃ σιγῇ τῆς νυκτός, συνεννοῦντες τὰ παράπονα αὐτῶν μετὰ τοῦ ἀνεπαίσθητου μορμυρισμοῦ τοῦ παραρρέοντος ὕδατος. Διὰ τὴν ἦσαν εὐτυχεῖς ἅψ' οὐ ἠγαπῶντο; Διότι ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν τρυφερότητος καὶ ἀγάπης παρετέθη ἡ σκληρὰ εἰμαρμένη, ἥτις παρεκώλυε τὴν συντέλειαν τῆς εὐτυχίας ἀμφοτέρων. Ἀμφοτέροι ἦσαν νέοι, ἐκείνη δὲ θαυμασίως ὥραία, ὁ πρῶτος δὲ ἔρως αὐτῶν ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἀμφοτέρους τὸς πρώτας ψυχικὰς ἀλγυδνάς. Ἐκεῖνος μὲν ὠνομάζετο Νεφθαλείμ, ἐκείνη δὲ Λεία, ἀνήκοντες εἰς δύο φυλὰς ἀντιζήλους, διατελούσας εἰς διὰστάδιν

1) Θουκυδ. Ε. §. 105.

2) Ἀντόκ. §. 101.

3) Διονύς. Ἀλικαρνασσεὺς §. 906.

πρὸς ἀλλήλας ἕνεκα τοῦ ἀμοιβαίου μίσους τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Τοῦτου ἕνεκα αἱ δύο αὐταὶ ἀγαπώμεναι ὑπάρξεις ἐδραπέτευσαν ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῶν ἐστίας, μὴ γνωρίζουσαι καὶ αὐταὶ ποῦ διευθύνονται, εἰμὴ ὅτι ἀνεχώρουν ὁμοῦ. Καὶ ἐν ᾧ ἦσαν λελυπημέναι μέχρι θανάτου, ἀφ' ἑτέρου ἦσαν ἐνταυτῷ καταγοπευμέναι, καθότι εὐρίσκοντο ὁ εἰς πλῆσιόν τοῦ ἄλλου· ἔλεγον πρὸς ἀλλήλας, ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτω θὰ ἠδύνατο νὰ θρασυῇ τοὺς κρίκους τῆς συνδεούσης τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἀλύσεως, ἥτις ἐθώπευε μὲν τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ἅμα δὲ καὶ συνέτριβεν αὐτάς. Τὸ δὲ μελαγχολικῶς μορμύρον ὕδωρ τῆς παραρρεούσης πηγῆς, ὥσπερ ἐχέμυθός τις μάρτυς τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν ἐξομολογήσεων, ἐφαίνετο ἀναγνωρίζον τὸ δίκαιον τῶν σκέψεων αὐτῶν. Ὅστις δὴποτε καὶ ἂν ἐβλεπεν αὐτοὺς τοσοῦτον εὐαρμότως πεπλασμένους διὰ τὴν κοινὴν αὐτῶν εὐδαιμονίαν, ἥτις οὕτω σκληρῶς διέφευγε πρὸ αὐτῶν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ ζηλεύσῃ ἅμα δὲ καὶ οἰκτείρῃ αὐτάς.

Διὰ τῶν ὑποτρεμουσῶν ἐκ τῆς εὐτυχίας χειρῶν αὐτοῦ, ὁ Νεφθαλεὶμ ἐθώπευε τῆς φίλης αὐτοῦ τὴν πλουσίαν καὶ μακρὰν κόμην, ἐφ' ἧς ἡ σελήνην ρίπτουσα ἀφθόνοιας ἀκτῖνας κατηργύρου αὐτήν, καθάπερ τὰ σκοτεινὰ τῆς θαλάσσης κύματα· τὰ δὲ χεῖλην αὐτῶν ἐπληθύνον, χωρὶς ὅμως νὰ ἐφάπτονται ἀλλήλων, ὥς δύο ρόδα τὰ ὁποῖα ἡ δροσερὰ τῆς πρωΐας αὐρα προσκλίνει μὲν τὸ μὲν πρὸς τὸ δέ, ταῦτα ὅμως μόνον τὸ εὐῶδες καὶ μεθυστικὸν αὐτῶν ἄρωμα ἀνταλλάσσουσι.

— Θὰ σε ἀγαπῶ μέχρι θανάτου! τῇ ἔλεγεν ἐκεῖνος διὰ φωνῆς, ἣν μόνη ἐκείνη ἤκουε.

— Μέχρι θανάτου θὰ σε ἀγαπῶ! ἀνταπῆντα ἐκείνη κλίνουσα ἐπὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ἐραστοῦ τὴν ἄρωμα ἀποπνέουσαν αὐτῆς κεφαλὴν, ἧς ἡ ἐπαφὴ κατεμέθευεν ἐκείνον.

Ἀμφότεροι δὲ σιωπῶντες διελογίζοντο ὅτι μόνος εἰς Θεὸς θὰ ἠδύνατο ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς φρικώδους ταύτης ἀγωνίας, εἰς Θεὸς μελιχλιώτερος καὶ φιλανθρωπότερος τοῦ τρομεροῦ Ἰεχοβά, ὅστις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν αἰώνων σκληρῶς ἐκόλασε τὸν ἔρωτα τοῦ ἀνθρώπου, διατελοῦντος ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συνειδήσεως μυστηριώδους παραπτώματος!

Τὸ πᾶν ἐφαίνετο περὶ αὐτοὺς συμπαθῶς διατιθέμενον, ἀκατάληπτος δὲ τις τῆς φύσεως οἶκτος περιέβαλλεν αὐτοὺς διὰ συμπαθῶν ἀρμονιῶν, ἐν αἷς διεκρίνετο τὸ ἄσμα τῆς ἐλπίδος, τῆς ἐλπίδος τῶν ἐμφύτων τῷ ἀνθρώπῳ τρυφεροτήτων, οἷας αἰσθάνεται αὐτὰς ὁ ὑπὸ τοῦ πρώτου βέλους τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀφροδίτης τρωθεῖς. Ἡ δὲ τραγικὴ αὐτῶν ἱστορία ἦν ἀνάμικτος θελκτικὸν παιδικὸν ἀθωότητων. Ὁ Νεφθαλεὶμ συνέλεγεν ἐν πρὸς ἐν τὰ πέταλα τοῦ ὑπὸ τῶν λεπτοφυῶν καὶ λευκοτέρων τῆς χιόνης χειρῶν τῆς πεφιλημένης αὐτοῦ νοχελῶς μαδωμένου ὑακίνθου καὶ καταφιλῶν αὐτὰ ἔθετεν ἐντὸς τοῦ κόλπου του. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν δακρύων ἐμειδίαν πρὸς ἀλλήλους καὶ μεθυόμενοι ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὅτι εὐρίσκονται ὁ εἰς πλῆσιόν τοῦ ἄλλου ἐλπισμόνουν νὰ σκεφθῶσιν ὅτι τοῦτο ἦτο ἰσως αἰώνιος ἀποχαιρετισμός, ὅστις ἠγρύπνει εἰς τὴν φλὶάν τῆς εὐθραύστου αὐτῶν εὐτυχίας.

Αἰφνης ἡ αὐτὴ συγκίνησις κατέλαβεν ἀμφοτέρους συγχρόνως ἕνεκα ἐκτάκτου τινὸς θορύβου, ὅστις εὐδιάκριτος ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαδανίζουσας αὐτοὺς ἐν ὀνειροῖς ἀκαταλήπτου καὶ μυστηριώδους ἀρμονίας. Ἦκούοντο οἱ ἡδεῖς ἦχοι ψαλτηρίου, διαταράσσοντες διὰ τοῦ κλαυθμηροῦ αὐτῶν τόνου τὴν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐπικρατοῦσαν ἀπαράμιλλον καὶ μυστηριώδη ἡρεμίαν. Φωναὶ δὲ σοβαραὶ ἐφαλλον ὕμνον, οὗ ὅμως τὰς λέξεις δὲν ἠδύναντο νὰ διακρίνωσιν οἱ δύο ἐρασταί. Ἐν ἀνησυχίᾳ καὶ ἐκπλήξει ἔστρεψαν τὰ βλέμματα αὐτῶν πρὸς τὸ μέρος ὁποθεν προήρχετο ἡ ἀρμονία αὐτὴ καὶ διεκρίναν σαφῶς μεγάλην τινὰ σκιὰν παρακολουθουμένην ὑπὸ κονιορτοῦ καταπίπτοντος ἔπειτα, ὥσπερ τὸ θαλάσσιον κύμα ἀπόλλυσι τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ καὶ καταπραίνεται ἐγγίζον εἰς τὴν παραλίαν.

Τὸν τρόπον αὐτῶν διεδέχθη ζωπρὰ τις περιέργεια, ἥτις παρεκίνησεν αὐτοὺς νὰ ἐγερθῶσιν ἐκ τοῦ μέρους ἔνθα ἐκάθηντο καὶ κρατούμενοι περιπαθῶς ἐκ τῶν βραχιόνων διευθύνθησαν πρὸς τοὺς νυκτερινούς τοῦτους ἀοιδούς.

* *

Ἀπετέλουν οὗτοι συνοδείαν, ἣν οὐδαμῶς περιέμενον νὰ ἴδωσι. Γέροντες μεγαλοπρεπεῖς περιβεβλημένοι στολὰς μετὰ τῆς σεβασμίας καὶ λευκοτάτης αὐτῶν γενειάδος καθηκούσης μέχρι τῶν κεκεντημένων αὐτῶν ἐσθῆτων· ἐδάδιζον τακτικῶ τῷ βήματι ψάλλοντες ἀκατάλληλτά τινα ᾄσματα, ἀκολουθούμενοι δ' ὑπὸ δούλων κρατούντων ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ καμῆλους καὶ ἡμιόνους πεφορτωμένας διὰ βαρέων καὶ ἐνιαχοῦ ἀπαστραπτόντων κοσμημάτων, οἷον αἱ μικροὶ ἀστέρες καταπεδόντες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὅπως προσκολληθῶσιν ἐπὶ τῶν κοσμημάτων τούτων. Ἐντὸς δὲ πολυτίμων ἀργυρῶν θυμιατηρίων ἐκαίοντο ρητίναι εὐώδεις, ὥς ἡ σμύρνα καὶ τὸ κιννάμωμον, αἵτινες δὲν ἐφώτιζον μὲν τὴν ὁδόν, ἀλλ' ἐπλήρουν αὐτὴν διὰ τῆς συνήθους ἐν τοῖς ναοῖς εὐωδίας· ἐνόμιζε δὲ τις ὅτι εἶχε τελεσθῇ θυσία τις. Πάντα ταῦτα εἶχον χαρὰκτῆρα πανηγυρικὸν καὶ τύπον ἐπιδημικόν. Πρῶτη ἡ Λεῖα ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ πρὸς ἐκείνον ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν συνοδείαν γερόντων, ὅστις ἐφαίνετο εὐπροσιτώτερος εἰς τοὺς δυστυχεῖς καὶ ταπεινοὺς καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ποῦ μεταβαίνουσιν. Ὁ δὲ γέρων ἀπεκρίνατο μετ' ἀγαθότητος:

— Εἴμεθα οἱ μακρόθεν ἐρχόμενοι μάγοι ὅπως λατρεῦσωμεν τὸν ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἀρτίως γεννηθέντα νέον Θεόν, ὁδηγὸν δὲ τῆς πορείας ἡμῶν ἔχομεν τὸν λαμπρὸν ἐκείνον ἀστέρα.

Ταῦτα λέγων ὁ σεβάσμιος γέρων ἐδείκνυε λαμπρόν τινα ἐν τῷ οὐρανῷ ἀστέρα.

Ὁ Νεφθαλεὶμ ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ, πρὸς ὃ διευθύνετο ὁ δάκτυλος τοῦ γέροντος, τὸ αὐτὸ δὲ ἐπραξε καὶ ἡ Λεῖα. Τότε δὲ μετὰ μεγάλης λύπης ἀνεγνώρισαν ὅτι ὁ ἀστὴρ οὗτος δὲν ἦτο ἐκεῖνος, ἐφ' οὗ καθ' ἐκάστην νύκτα διεστραυροῦντο αἱ σκέψεις αὐτῶν. Διότι, ὥς γνωστόν, τὸ νὰ ἐκλέγωσιν οἱ ἀγαπώμενοι ἀστέρα ἐν τῇ ἀπειρῳ τοῦ οὐρανοῦ ἐκτάσει, ἐξ οὗ ἀναμένουσι μυστηριώδη τινὰ βοήθειαν, τοῦτο εἶναι πρόληψις τοσοῦτον παλαιά,

ὅσον καὶ ὁ ἡμέτερος πλανήτης, ἀφ' ἧς ἐποχῆς κατω-
κῆθη ὑπὸ ἀνθρώπων.

Ἀμφότεροι δὲ διανοήθησαν !

Νέος τις Θεός !

— Θέλετε νὰ μᾶς ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ἀκολουθήσω-
μεν ; ἡρώτησεν ὁ νεαρός Νεφθαλεὶμ.

Ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἀπετείνετο διηρώτησε τοὺς συν-
οδοὺς αὐτοῦ, οἵτινες, χωρὶς νὰ δύναται τις νὰ ἐν-
νοήσῃ ὁποῖαν ἀπάντησιν ἐδίδον, ἄνυψούντες τὴν
κεφαλὴν αὐτῶν ἔσειον τὴν μακράν αὐτῶν γενειάδα
καθίκουσιν μέχρι τῶν διὰ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων
λίθων κεκοσμημένων ζωνῶν αὐτῶν.

— Ἐχετε, ἡρώτησεν ἔπειτα τοὺς δύο νέους, κανὲν
πλούσιον ὄνρον νὰ προσενέγκετε πρὸς Ἐκεῖνον, ὅς-
τις ἀναμένει τὰ δειγμάτων τοῦ σεβασμοῦ ἡμῶν ;

— Πᾶσα ἡ περιουσία ἡμῶν συνίσταται εἰς τὴν
ἀμοιβαίαν ἡμῶν ἀγάπην ! ἀπάντησεν ὁ Νεφθαλεὶμ.

— Καὶ τὰ ἄνθη ταῦτα, προσέθηκεν ἡ Λεία, ἀπο-
σπᾶσα ἐκ τῆς κόμης αὐτῆς ρόδα τινὰ μαρανθέντα
ὑπὸ τῶν φιλημάτων τοῦ ἐραστοῦ.

Κακεντραχὺς γέλως κινήσας τὰ στόματα πάντων
τῶν γερόντων τούτων ἀπάντησεν εἰς τὴν ἀφελῇ ταύ-
την ὁμολογίαν τῶν ἐραστῶν.

— Μᾶς σκόπετε, παιδιὰ ! εἶπε μετὰ εἰρωνικοῦ
οἴκτου ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἡ Λεία ἀπνύθυσε τὸ πρῶτον
τὸν λόγον. Ἀγνοεῖτε βεβαίως ποῖοι εἰμεθα ! Εἰμεθα οἱ
ἰσχυροὶ, οἱ σοφοὶ καὶ οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ κόσμου.
Τί θὰ ἠδύνατο νὰ ὤφελήσωσιν ἐν τῇ συνοδείᾳ μας
ἄνθρωποι τραλλοὶ ὡς σεῖς ! Ὁ ἔρως σας καὶ τὰ ἄνθη
σας ! Τί θὰ ὀφείλου, σᾶς παρακαλῶ, εἰς τὸν Θεὸν
τοσοῦτον ἀσήμεντα δῶρα ! Ἡμεῖς κομίζομεν πρὸς
αὐτὸν μεγαλοπρεπῆ κιβωτίδια ἐγκεκαυμένα καὶ κα-
τεργασμένα ὑπὸ τῶν δεξιωτέρων ἐργατῶν διὰ τῶν
σπανιωτέρων μετὰλλων, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ πολυτιμώ-
τερα τῶν ἀρωμάτων τῆς ἡμετέρας χώρας, διότι ἡμεῖς
εἰμεθα οἱ μάγοι δι' οὓς οὐδὲν μυστήριον καὶ ἀπόκρυ-
φον ἐν τῇ φύσει ὑπάρχει. Χαιρετε !

Ἡ πορεία τῆς συνοδείας ταύτης τῶν μάγων δια-
κοπείσα, ἐφ' ὅσον διήρκεσεν ἡ ἀνωτέρω συνδιάλεξις,
ἤρξατο πάλιν βραδέως, ρυθμιζομένη ὑπὸ τῶν βαρέων
βημάτων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν παρακολουθούντων
ζώων. Ὁ Νεφθαλεὶμ καὶ ἡ Λεία ἀφῆκαν αὐτοὺς ν' ἀ-
ναχωρήσωσιν, ἔχοντες δὲ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γῆν
ἐστραμμένον καὶ κατησχυμένοι ἐπὶ τῇ ταπεινώσει,
ἦν ὑπέστησαν πρὸ ὀλίγου, ἔμειναν ἐπὶ τινος στιγ-
μᾶς ἐπὶ τοῦ τόπου ἐκείνου, κρατοῦμενοι πάντοτε
ἐκ τῶν βραχιόνων. Ἀλλ' ἥτο γεγραμμένον ὅτι ἡ μο-
ναξία αὐτῶν θὰ διαταράσσεται ἅπαξ ἔτι ὑπὸ ἐτέρων
ὁδοιπόρων.

* *

Οὗτοι ἤρχοντο ἐκ τῆς Δύσεως βαδίζοντες γυμνό-
ποδες, τὸ δὲ ἥσμα, ὅπερ ἔψαλλον, ἐστερεῖτο τῶν σο-
φῶν καὶ ἡδίων ἀρμονιῶν, ὥς συνοδεύει τὸ τιόρβαιον
ἢ ἡ κινύρα. Ἦτο ἀγροτικός τις ὕμνος ἐν ἀγροτικῇ
γλώσσῃ πεποιημένος, μεθ' οὗ ἀνεμίγνυτο ὁ ὀξύς
τῶν συριγγῶν ψόγγος. Δὲν ἔφερον ἐνδύματα λαμ-
πρὰ καὶ πολυτελῆ, ἦσαν περιβεβλημένοι διὰ χονδρο-
ειδῶν καὶ κακῶς κατεργασμένων δερμάτων κρεμα-
μένων ἀπὸ τῶν φαιόχρων ὤμων αὐτῶν. Πεπαλαιω-
μένα σχοινία ἐκρησσίμευον πρὸς συναρμογὴν τῶν ἀ-

γροίκων τούτων ἐνδυμάτων ἐπὶ τῶν νευρωδῶν αὐτῶν
κνημῶν. Γυναῖκες καὶ παῖδια συννηκολούθουν μετ'
αὐτῶν. Φέρουσαι κλάδους καὶ καρποὺς καὶ δοχεῖα
πλήρη ἀφρίζοντος γάλακτος. Οὗτοι ἦσαν οἱ ποιμέ-
νες, οἵτινες μετέβαινον καὶ αὐτοὶ, ἵνα γονυπετήσωσι
πρὸ τῆς φάτνης, ἐρχόμενοι ὁμῶς ἀργότερον τῶν Μά-
γων, διότι ἡ ὁδὸς ἦν ἐπορευόντο ἦν τραχύτερα.

Ὁ προπορευόμενος καὶ ὀδηγὼν τοὺς ἐπομένους
ἦτο νεανίσκος, οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέπεμπον ἐκτακτὸν
τινα πυρῶδη λάμψιν, τὸ δὲ βλέμμα αὐτοῦ ὅμοιον
πρὸς τὸ τῶν προφητῶν, θεομανὲς καὶ ἡπιον ἐνταυτῷ.

Ὁ Νεφθαλεὶμ διηυθύνθη πρὸς τὸν νεανίσκον τοῦ-
τον καὶ ἡρώτησε :

— Μήπως καὶ σεῖς πηγαίνετε ἵνα προσκυνήσῃτε
τὸν νεογέννητον Θεόν ;

— Δὲν εἶναι νέος Θεός ὁ γεννηθεὶς, ἀπάντησε,
μετ' αὐστηρότητος ὁ νεανίας. Εἶναι ὁ ζῶν καὶ αἰώ-
νιος Θεός, ὅστις καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν
γῆν, ὅπως κομίσῃ εἰς αὐτὴν τὸν νέον καὶ πρὸ αἰώ-
νων ὑπ' αὐτοῦ μελετηθέντα νόμον.

Ἐν τούτοις, τὰ παῖδια καὶ αἱ γυναῖκες ἐθεώρουν
τὴν Λείαν μετὰ συμπαθητικῆς περιεργείας.

— Πεινάτε ἢ διψάτε ; ἡρώτησαν αὐτὴν, ἵτις ἐκί-
νυσε λυπηρῶς τὴν κεφαλὴν.

— Ἄ ! ἐννοῶ, ἀγαπάσθε καὶ εἰσθε δυστυχεῖς !

Ἡ λέγουσα ταῦτα γυνὴ εἶχε φωνὴν ἡδυτάτην καὶ
ἀρμονικωτάτην.

— Ἐλθετε μεθ' ἡμῶν ! ἐπανέλαθεν αὐτὴν.

Οἱ δὲ ποιμένες συναισθανθέντες ὅτι ὁ ὀδηγὼν αὐ-
τοὺς νεανίας ἐφάνη λίαν τραχὺς πρὸς ἀγνωστον, ὅς-
τις ἐφαίνετο τοσοῦτον ἥπιος, εἶπον πρὸς τὸν Νε-
φθαλεὶμ :

— Ἐλθε μεθ' ἡμῶν.

Ἀμφότεροι δὲ συγκινηθέντες ἐκ τῆς συμπαθοῦς
ὑποδοχῆς, ἧς ἔτυχον παρὰ τῶν ποιμένων, παρεδέ-
χθησαν τὴν γενομένην αὐτοῖς πρόσκλησιν. Διότι
πάντοτε οἱ πτωχοὶ ἀνθρωποὶ εἰδὼν ἥττον σκληροὶ
τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς ἐν δυστυχίαις βεδυθισμέ-
νους ἀνθρώπους, ἀκατάληπτος δὲ τις ἀδελφικὴ συμ-
πάθεια προσεγγίζει καὶ συννεοῖ πάντας τοὺς ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ ἐκ τῶν θλίψεων καὶ τῆς δυστυχίας κα-
τατρυχομένους. Ὁ Νεφθαλεὶμ καὶ ἡ Λεία τὸ πρῶτον
ἦδη θεωροῦντες ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ἐπειδὴ δὲν εὐρί-
σκοντο πλέον μόνοι, εἶδον περὶ ἑαυτοὺς σχηματιζό-
μενον πάλιν τὸν μικρὸν ὄμιλον τῶν ποιμένων, τῶν
γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν καὶ ἐπαναλαμβάνοντα
τὴν πορείαν αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον ὁ ὄμιλος οὗτος δὲν
ἀπετέλει πλέον εἰμὴ ἐν ἴχνος, εἶτα δὲ ἀπέβη ὡς ἐν
σημεῖον ἐν τῷ ἀπείρῳ διαστήματι, ὅπερ ἐκλείετο πάλιν
ὀπισθεν αὐτοῦ, ὥσπερ κινητὸς ὀρίζων. Οὕτως
ἀποσδέννυται ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀμμῶδει παραλίᾳ ἡ
τελευταία φρεῖς τῆς παλιγορίας.

* *

Δὲν θὰ περιγράψω ὑμῖν εἰς ὁποῖον θέαμα παρέστη-
σαν ἐν τῇ μυριάκις περιγραφείσῃ φάτνῃ, ἐν ἣ ὑπὸ
τὴν ὑπόθεσιν ἀναπνοῇ τοῦ θου καὶ τοῦ βοῦς ἐ-
κοιμᾶτο ὁ ὑπὸ μορφήν βρέφους Θεός ἐν τῷ μέσῳ
ὥραιας εὐωδίας ἀπαλοῦ ἀχύρου καὶ ὑπὸ τὰ πλήρη
προφητικῶν δακρύων ὄμματα τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ναί, ὁ μικρὸς Ἰησοῦς ἐκοιμᾶτο ὅτε οἱ ποιμένες καὶ οἱ νέοι αὐτῶν φίλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν καλαμοσκέπαστον πρῶτην ταύτην ἐκκλησίαν καὶ ὀπόθεν ἐμελλόν νὰ ἐξεέλθωσιν αἱ μεγαλοπρεπέστεραι καὶ ὑψηλότεραι ἀρχαὶ τῆς τελειοτέρας θρησκείας τοῦ κόσμου, τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐκοιμᾶτο καὶ μάλιστα πρὸ πολλοῦ, διότι οἱ μάγοι, ὧν τὰ καθήκοντα ἐπέβαλλον τὴν εἰς τὴν πόλιν ἐπιστροφὴν αὐτῶν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἵναγκάσθησαν ν' ἀναχωρήσωσι, χωρὶς Ἐκεῖνος, ὃν ἤρχοντο ἵνα προσκυνήσωσι, νὰ ἀνοίξῃ καὶ στηρίξῃ ἐπ' αὐτῶν τὰ ἀθῶα αὐτοῦ βλέμματα. Αἱ δὲ μεγαλοπρεπεῖς αὐτῶν προσφῶραι, τὰ πολύτιμα αὐτῶν δῶρα ἔκειντο φῦρδην μίγδην ἀποτελοῦντα ὥρῳ ἐκ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων πλυσίον τῆς ἐκ πεπαλαιωμένου ξύλου φάτνης, ἀνωφελεῖ δειγμάτων σεβασμοῦ, εἰς ἃ οὐδεμία ἀπάντησις εὐγνωμοσύνης ἐδόθη.

Ἡ δὲ ἄμωμος παρθένος καὶ ὁ μυστηριώδης τῷ τρόπῳ σύζυγος αὐτῆς, καὶ ὁ βοῦς καὶ ὁ ὄνος, οἵτινες εὐρίσκοντο πλυσίον αὐτῶν, οὐδεμίαν προσοχὴν ἀπέδιδον εἰς τὰ ἀνωφελεῖ καὶ ἄχρηστα ταῦτα πλοῦτη, ἅπερ κατ' ἀρχάς ἐκίνησαν τὴν ἀφελεῖ περιέργειαν τῶν παρισταμένων ποιμένων. Οὐδὲ οἱ ἄρτι προσελθόντες δύο νέοι, ὁ Νεφθαλεὶμ καὶ ἡ Λεία προσέσχον εἰς αὐτά. Τί ὠφελοῦσι πάντα ταῦτα τὰ πλοῦτη εἰς ἐκείνους, ὧν ἡ καρδιά εἶναι πεπληρωμένη ἔρωτος! Δι' αὐτοὺς ὁ ἀφθόνης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς διεσπαρμένος χρυσὸς ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν, ἣν καὶ τὰ κατὰ τὸ φθινόπωρον καλύπτοντα τὴν γῆν κίτρινα μεμαραμένα τῶν δένδρων φύλλα.

Ἡ Λεία ἀμέσως πορευθεῖσα ἐγονυπέτησε πλυσίον τῆς φάτνης, ἐν ᾗ ἐκοιμᾶτο ὁ ὡς βρέφος Θεός, ἀποσπάσασα δ' ἐκ τῆς κόμης τὸ τελευταῖον ἐπ' αὐτῆς μεῖναν μεμαραμένον ἄνθος ἔτεινεν αὐτὸ πρὸ τὸ βρέφος. Πράγματι δὲ, πιστεύσατέ με. ὑπῆρξεν ἀληθὲς θαῦμα. Τὰ βλέφαρα τοῦ βρέφους ἀμέσως ἀνεώγησαν μετὰ λάμψεως καὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ λαμπροτέρας· μειδίαμα ἐκίνησε τὰ ρόδινα αὐτοῦ χεῖλη· ἐκτακτὸς ἀκτὶς τρυφερότητος καὶ συμπαθείας ἐφώτισε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἄνθος, τὸ πρὸ μικροῦ μεμαραμένον, ἐπανέκτισε τὴν ἀκμαιότητά καὶ δροσερότητα αὐτοῦ, ὥσθι εὐρέθη ἐκ θαύματος ἐπὶ τοῦ παραγαγόντος αὐτὸ φυτοῦ. Ὁ Θεὸς, ὃν οὐδαμῶς συνεκίνησεν ἡ προσφῶρά τῶν βαρυτιμωτέρων θησαυρῶν, ἐφαίνετο συγκινούμενος ἐκ τῆς προσφῶρας μεμαραμένου ρόδου! Διότι ὁ γεννηθεὶς δὲν ἦτο μόνον Θεὸς εὐσπλαγχνίας καὶ οἴκτου, ἦτο ἐπίσης Θεὸς τῆς ἀγάπης.

ARMAND SILVESTRE.

(Μετάφρασις P. N. K. B.).

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐκεῖνο ὅπερ παρόρχεται.

III.

— Καὶ ὁποῖος καθηγητὴς! ἀνέκραξε γελῶν φιλίως· ὥραιοι νεανίαις μὲ ἀνίστημα 5 ποδῶν καὶ 6 δακτύλων, μὲ κατασκευὴν ἀθλητικὴν ναυτικοῦ ἢ στρατιώτου, καὶ τοῦτο — τὸ λέγω χωρὶς νὰ τὸν κολλᾶς, — μὲ μορφήν ἱκανὴν νὰ προσελκύσῃ πολλὰ βλέμματα· καὶ ὁποῖαι μαθήτριά! κορασιδὲς ἀξιολάτρευτοι, τρελλαὶ κεφαλαὶ ἀπὸ δεκαεῖς ἕως δεκαοκτὼ ἐτῶν, θηρεύουσαι ἥρωας μυθιστορημάτων ρωμαντικῶν, ἢ πλάνητας ἱππότες, μαθήτριά αἱ ὅποια οὐδὲν ἄλλο ἐπιθυμοῦσιν ἢ νὰ ἀναβιδάσωσι τὸν διδάσκαλόν των ἐπὶ βήθρου λατρευομένου ἀγάλματος!

— Ὡ! Φῆλιξ! ἀνέκραξε ζωηρῶς ἡ δεσποινὶς Δερουᾶ· νομίζω ὅτι μεταχειρίζεσθε κάπως ὑπερβολὴν· καὶ ἐγώ, ὡς καὶ ἡ Λευκὴ, ἐξεπαιδεύθημεν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς κ. Κολλάρ, καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι οὐδέποτε ἐξελάθομεν τὸν καθηγητὴν μας ὡς ἥρωα μυθιστορηματος.

— Ἀλήθεια; ἀνέκραξεν ὁ εὐθυμὸς Φῆλιξ· ὁμιλεῖτε κατὰ τὸ δοκοῦν, ἀγαπητή. Ἐξήλθετε τῆς σχολῆς ταῦτοχρόνως μὲ τὴν Λευκὴν, δηλαδή πρὸ 4 ἐτῶν, καί, δὲν ἔχει οὕτω, Λευκὴ; Ἡ τότε καθηγητὴς ἦτον ἀγαθώτατος ἐδδομηκοντούτης γέρον.

— Ναί, ὁ πατὴρ Κλοκάρ· ἐβεβαίωσε γελῶσα ἡ κ. δὲ Ραμβέρ.

— Βλέπετε λοιπόν, δεσποινὶς ἀδελφὴ μου; ἡ ἀρετὴ σας ἐλαχίστη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου παρίσταται· διότι, εὐφλόγιστος ὡς εἶσαι, παρ' ἐμοίγε κριτῇ, τίς οἶδε ποσάκις θ' ἀνυστέναζες διὰ διδάσκαλον νεώτερον.

Ἡ Ἰωάννα ἠρυθρίασε μέχρι τῶν ὠτων· ἀλλ' ἵνα τηρήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς, ἐμειδίασεν ἀνυψοῦσα τοὺς ὤμους περιφρονητικῶς.

— Ἀγαπητέ μου Φῆλιξ, σᾶς πρκακαλῶ νὰ πισεύσητε ὅτι γνωρίζω ποῦ ν' ἀπονεύμω τὰς συμπαθείας μου, καὶ . . .

Ὁ Δαήλ διέκοψεν αὐτὴν ζωηρῶς.

— Ἀγαπητέ μου Ραμβέρ, εἶπε μετὰ σοβαρότητος, ἐπιτρέψόν μοι νὰ προβάλλω τὴν αὐτὴν ἔνστασιν ὡς καὶ ἡ δεσποινὶς Δερουᾶ· δὲν ἔχομεν οὐδὲ παραμικρὰν σχέσιν πρὸς τοὺς ἱππότες, καὶ ἐκεῖνο ὅπερ μᾶς σώζει ἐκ τοῦ κινδύνου τῶν μεταδοτικῶν τούτων φλογῶν . . .

— Εἶναι ὅτι; . . . ἠρώτησεν ἡ κ. δὲ Ραμβέρ. Τὸ μειδίαμα τοῦ Ἰωάννου ἀπέβη σαρκαστικόν.

— Εἶναι ὅτι, κυρία, . . . εἴμεθα . . . μισθωτοὶ ἄνθρωποι.

— Ἡ βολὴ ἐπέτυχεν τοῦ σκοποῦ· ἡ Ἰωάννα ἀνεσκίρτησεν . . . παίζων λοιπὸν ὁ νεανίας εἰρωνεῖαν ἀντί